

Sevar a Mery – PIWI odrůdy z Polešovic

Ideální počasí v době letošního květu révy, bez deště a posunutě dopředu snad o 10–20 dní než v jiných letech, svádí k idylické procházce po rozkvetlém a voňavém vinohradu. I nedělní Medard se zapřel jakoukoliv kapkou vody, alespoň u nás na Uherskohradištsku, tedy podle pranostiky se nemusíme obávat, že bude čtyřicet dní pršet.

Doba květu révy funguje jako z učebnic. Říká se, že réva kvete v první dekádě června. A letos naprosto přesně. Všechny odrůdy snad najednou, rané, střední, ba i pozdní. Pro šlechtitele je toto období velmi citlivé a náročné na výběr rodičovských párů určených ke vzájemnému opylení, a když to vyjde, tak k očekávání jaká z toho vyjdou dítko. Dneska se objevila, a zvláště po roku 2000, řada nových odrůd, u nichž si pěstitel předchází vlastnost odolnosti proti plísni révové, šedé a na zrádné padlí, které se v roce 2013 podepsalo u některých pěstitelů tak, že ani nemuseli sklízet. Úkolem šlechtitelů révy vinné je

vyšlechtit odrůdu takovou, která by neměla problém s napadením právě těmito chorobami. Protože jsem v minulém roce také kdesi zpackal ochranu, tak se zamýšlím nad vším, co jsem udělal špatně a co lépe. Všechno dobré a špatné začíná u samotné odrůdy. Když je vyšlechtěna proti napadení houbovými chorobami, stačí málo a pod malou rouškou fungicidní ochrany dokáže být zdravá. Nebo méně odolnou odrůdu můžeme udržet silnou chemickou ochranou, podstatně dražší s rizikem pro přírodu a rostlinu samotnou.

No a takové odrůdy, se dostaly do skupiny PIWI odrůd, to znamená, že jsou

odolnější či interspecifické. Mezi ně patří naše odrůdy **Sevar** a **Mery**.

Odrůda **Sevar**, nakřížená Ing. Křivánkem už na přelomu 70. a 80. let minulého století z odrůd Seyve Villard, což byla matka se Svatovavříneckým – otcovská rostlina. Matka této odrůdy dodala rostlině odolnost proti houbovým chorobám. List Sevaru je kožovitý, hladký a lesklý, už na první pohled je jasné, že choroba nemá šanci do něj proniknout. Co je špatné, že chutná srnám. Srny jsou po špačcích největšími škůdci vinic. Sevar kvůli chutným látkám pravidelně spásají. Ožerou je, zvláště ve vinicích, kde na to mají klid.

Když byla odrůda v roce 2008 povolena, volali mně novináři, hlásil se rozhlas a televize, abych jim řekl něco o této odrůdě. Vymyslel jsem tehdy, že jaká je chuť v bobulích, taková je ve víně. Okraj lesa – jahody, maliny, ostružiny, borůvky a černý rybíz. A když ke mně přijedou přátelé ze Slovenska, ještě tam našli chuť marhulí. Vloni při slavnostním vinobraní v Uherském Hradišti nás navštívila vzácná komise v čele s předsedou SV ČR Tiborem Nyitrayem, a ti můj výčet vůní a chutí doplnili ještě o vůni levandulí. A to je dobře.

Řeknu vám, že se Sevar nalahvovaný v sedmičkách velmi dobře prodává. Kdo si koupí sedmičku, ochutná ji, pak většinou přijede pro karton, dva i více. A když někdo říká, že nepije červená vína, říkám zavřete oči a budete mít pocit, že pijete bílé aromatické víno. Těžce se však proniká Sevaru na světlo světa mezi vinaře a veřejnost, tak jak to kolega Tománek

Dokvétající Sevar s lesklými listy

Tabulka 1

Dosažená cukernatost odrůdy SEVAR na ŠSV Polešovice

Rok	Datum sklizně	Cukernatost (°NM)
2003	6. 10. 2003	19,0
2004	1. 10. 2004	19,5
2005	27. 9. 2005	20,0
2006	2. 10. 2006	19,0
2007	28. 9. 2007	20,0
2008	27. 10. 2008	25,0
2009	26. 10. 2009	23,2
2010	15. 10. 2010	24,2
2011	4. 10. 2011	22,4
2012	18. 10. 2012	23,0
2013	16. 10. 2013	21,4
Jedenáctiletý průměr cukernatosti		21,52

napsal ve Vinařském obzoru, jak těžký je život nových odrůd. Prvním větším průkopníkem Sevaru byl penzista pan Danielik z Lipova, který se vrátil po 42 letech z Kalifornie, kde taky pěstoval révu, a když ochutnal Sevar, neváhal jej v Lipově vysadit. Předtím už Sevar vysadil Břetislav Jakubík ve Zlechově, který je novinářům zpovídá slovy „Sevar je moje největší láska“, nebo pěstitel Vaďura z Polešovic, Tománek z Boršic či Zábranský z Uherského Hradiště. Větší výsadbu provedl v roce 2011 Školní statek Žabčice. Průnik do Čech je pomalejší. Velkou výsadbu vloni v Čechách provedli Mikuláškoví ve Vičicích na Chomutovsku. Tady platí dvojnásob „nevyzkoušené je nepoznané“, to co říkal velký profesor Kraus. Vyzkoušejte a poznáte. A určitě vás Sevar nezklame. Sevar je vysázen na odrůdové zkušební v Oblekovicích, kde chodíme každoročně degustovat vzorky loňských vín zapsaných ve Státní odrůdové knize. A jaká chvála se na něj letos a nejen letos nesla. Své poznatky vám může říci také vinařství Sádek na Vysočině, na extrémní lokalitě nedaleko Třebíče, kde zkoušejí právě PIWI odrůdy. O dobré zkušenosti se s vámi může podělit redaktor Richard Stávek, který vysadil Sevar střídavě s Rubinetem a obě odrůdy spojil při sklizni dohromady a dosáhl extraktu 32 g/l. A prozradil, že z vín prodávaných měla

tato kombinace největší úspěch a nejlépe se prodávala.

Větší překvapení jsem zažil nedávno, když mě navštívili pracovníci Výzkumné stanice Karlštejn, nositelé a průkopníci vinařství v Čechách. Byli nadšení vzorkem Sevaru 2012 a Sevaru 2013. Rozhodli se, že Sevar vysadí do sortimentu. Tehdy jsem ještě měl volné sazenice, ale jakého zklamání jsme se s vedoucím Karlštejna dočkali od nejvyššího šéfa z Ruzyně, pod nějž Karlštejn spadá, když nechtěl vedoucímu povolit nákup Sevaru k výsadbě. Prý to není v Čechách vyzkoušené a proč to tam sázet, když Sevar dosahuje cukernatosti pouze 20 °NM. Pan šéf vyšel z literatury do roku 2008, kdy byl Sevar zapsán do SOK. Sedl jsem ke stolu a sepsal přehlednou tabulku cukernatostí od roku 2003 do 2013, které jsme dosáhli v Polešovicích. To co bylo publikované o Sevaru do roku 2008 se týkalo sklizně vždy do konce měsíce září nebo začátku října. Pokud necháte úrodu na keři do druhé poloviny října, jdou cukernatosti rapidně nahoru do kategorie pozdních sběrů či výběrů z hroznů 22–25 °NM (viz tabulka).

Myslím, že to má být právě Výzkumná stanice na Karlštejně, která by měla ověřovat a doporučovat vhodnost pěstování odrůd pro Čechy.

Sevar je nenáročná odrůda, která roste jako vrba, doporučujeme ji i do okrajových oblastí.

Bohužel nepřilíhla velkou chválu má Sevar u hrstky bílovických vinařů, kteří kdysi získali něco s černou bobulí, což možná ani nebyl Sevar, ale kritizují to, stejně jako některé další odrůdy, které ještě nejsou vyšlechtěny a už u nich rostou ve viniči. Dobrá věc si však proslápně cestičku sama.

Letošní předjaří jsem dělal lektora na Akademii třetího věku v Uherském Hradišti. Tři přednášky jsem odpřednášel v bývalém okresním městě a jeden výjezd autobusem byl uskutečněn k nám do Polešovic. Šlo o autobus zralých intelektuálů v důchodovém věku. Udělal jsem jim nejprve exkurzi na stanici, prohlídku novovělého státního ústavu, potom degustaci. Jako poslední vzorek vždy zařazuji Sevar. A položil jsem jim otázku „komu Sevar nechutnal“. Přihlásily se dvě paní, nezlobím se na ně, sto lidí sto chutí a toto byl nepatrný zlomek společnosti. Vždyť se říká, jestliže víno někomu nechutná, znamená, že je špatné. A Sevar opravdu

Dokvétající Mery

vybočuje chutí a vůněmi červeným vínům. Je prostě jiné, aromatické.

Druhou PIWI odrůdou, kterou pěstujeme a kterou jsme s Ing. Aloisem Tománkem přihlásili do odrůdových zkoušek na Státní odrůdovou zkušebnu v Oblekovicích v roce 2008, je odrůda **Mery**. Vznikla naším společným dílem, křížením odrůd EC 28 × Muškát moravský 18/1 v letech 1994 a 1995 na čtvrtém záhonu ŠSV Polešovice. Mateřská rostlina je maďarského původu a je rezistentní proti houbovým chorobám a po našem Muškátu moravském nese příjemné muškátové aroma. Proti klasickému Muškátu moravskému má vyšší, svěží kyselinu, což je pro takový typ vína přínosem. Rostliny byly na ÚKZÚZ Oblekovice dodány na jaře 2009, kde rostly dále v letech 2010 a 2011. Zkoušky odlišnosti, uniformity a stálosti proběhly v letech 2012 a 2013 a budou dokončeny letos. Povolení odrůdy a zápis do Státní odrůdové knihy očekáváme v roce 2015. Odrůda má větší bobule, je odolná vůči houbovým chorobám, je aromatická, má svěží kyselinu a může být přínosem k doplnění PIWI odrůd na našem trhu. V Polešovicích je zkoušíme na stanovišti s postřikem jako u běžných odrůd, ale máme ji vysazenou i v odděleném pařeništi, kde ještě nikdy nebyla postřikována žádným fungicidem. A sklízíme ji až úplně na konci vinobraní. A co hovořit, přijďte se na ni podívat.

Člověk se snaží dotahovat na ideální stav pěstovaných odrůd bez chemické ochrany, ale příroda a počasí může udělat s rostlinami nečekaný zvrat. Genetické předpoklady odrůd mohou však mnohé ovlivnit. ■